

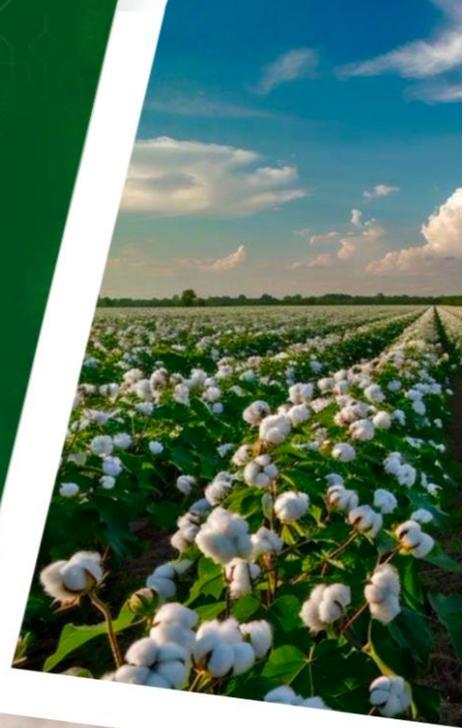
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції

**«РОЛЬ БАВОВНИКУ ТА ІНШИХ
ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР ДЛЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ
ЗМІНИ КЛІМАТУ»**

15 жовтня 2025 року

м.Одеса

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КЛІМАТИЧНО ОРІЄНТОВАНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Збірник матеріалів

Міжнародної науково-практичної конференції

**РОЛЬ БАВОВНИКУ ТА ІНШИХ ТЕХНІЧНИХ
КУЛЬТУР ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ**

**15 жовтня 2025 року
Одеса, Україна**

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України (протокол № 17 від 16 жовтня 2025 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ВОЖЕГОВА Раїса – доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, директорка Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, м. Одеса, Україна

ЛАВРИНЕНКО Юрій – доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, головний науковий співробітник відділу селекції сільськогосподарських культур Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, м. Одеса, Україна

АБДУАЛІМОВ Шухрат – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач лабораторії регуляторів росту рослин Науково-дослідного інституту селекції, насінництва та агротехнологій вирощування бавовнику, Кібрай, Ташкентська область, Узбекистан

ВАЛКОВА Неллі – доктор сільськогосподарських наук, професор, директор Інституту польових культур Софійської сільськогосподарської академії, м. Чирпан, Болгарія

БОРОВИК Віра – доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу селекції сільськогосподарських культур Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України, м. Одеса, Україна

МАРЧЕНКО Тетяна – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувачка відділу селекції сільськогосподарських культур Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, м. Одеса, Україна

МІЩЕНКО Сергій – доктор сільськогосподарських наук, доцент Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, головний науковий співробітник відділу селекції та насінництва конопель Інституту луб'яних культур Національної академії аграрних наук України, м. Глухів, Україна

ВОЛКОВА Наталія – доктор біологічних наук, головний науковий співробітник відділу селекції сільськогосподарських культур Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України, м. Одеса, Україна

ПЛЯРСЬКА Олена – кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник, завідувачка відділу маркетингу та міжнародної діяльності Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, м. Одеса, Україна

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Роль бавовнику та інших технічних культур для сільськогосподарського виробництва в умовах зміни клімату», м. Одеса, Україна, 15 жовтня 2025 року. Одеса: ІКОСГ НААН, 2025. 136 с.

У збірнику зібрані тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Роль бавовнику та інших технічних культур для сільськогосподарського виробництва в умовах зміни клімату». У матеріалах представлені дослідження стану вітчизняного агрокомплексу та практика передових установ щодо ефективності застосування сучасних інновацій у селекції, біотехнології та вирощуванні технічних культур.

© Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства
Національної академії аграрних наук України, 2025

Слава Україні!

<i>РОЛЬ РПАКУ ОЗИМОГО У ЕКОЛОГІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ У ВОЄННІ ТА ПІСЛЯВОЄННІ ЧАСИ</i>	44
<i>Глухова Н.А., Єгоров Д.К., Головаш Л.М.</i>	
<i>НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: ЛЬОН ОЛІЙНИЙ ЯК СТРАТЕГІЧНА ТЕХНІЧНА КУЛЬТУРА</i>	48
<i>Євтушенко А.В., Бойко Г.А.</i>	
<i>ВИРОЩУВАННЯ САФЛОРУ В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	51
<i>Козак Л.А., Панченко Т.В., Качан Л.М., Грабовський М.Б., Павліченко К.В., Мостипан О.В.</i>	
<i>УРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СУЧАСНИХ СИСТЕМ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ</i>	53
<i>Куртєв К.К., Щербаков В.Я., Руденко В.А.</i>	
<i>ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ І ПОГОДНИХ УМОВ ТА АГРОТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ НА АДАПТИВНІСТЬ БАВОВНИКУ</i>	56
<i>Степанов Ю.О., Сорокунський С.С.</i>	
<i>ОДЕСЬКИЙ ДОСВІД ЯК ДРАЙВЕР ІННОВАЦІЙ: ПРАКТИЧНИЙ КЕЙС ВИРОЩУВАННЯ БАВОВНИКУ</i>	59
<i>Стоянова А.А.</i>	
<i>ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ ТА ВРОЖАЙНІСТЬ БІОМАСИ МІСКАНТУСУ ГІГАНТСЬКОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБУ ВИРОЩУВАННЯ</i>	64
<i>Тетерюк Р.С., Кулик М.І.</i>	
<i>ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ</i>	67
<i>Філоненко С.В., Калашник Д.К., Самойленко В.О.</i>	
<i>ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ ДОЗ РІСТСТИМУЛЮЮЧОГО ПРЕПАРАТУ ЗА ВИРОЩУВАННЯ ВИСАДКІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ</i>	70
<i>Філоненко С.В., Манашина Д.В., Холодняк І.Л.</i>	
<i>КОНОПЛІ ЧИ БАВОВНИК: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ</i>	73
<i>Хоненко Л.Г., Гамаюнова В.В., Бакланова Т.В., Пилипенко Т. В.</i>	

Формування шкідливого ентомокомплексу на посівах бавовнику та інших технічних культур в умовах зміни клімату

Formation of harmful entomological complexes in cotton and other industrial crops under climate change conditions

<i>ПОШИРЕННЯ ТА ШКІДЛИВІСТЬ БАВОВНИКОВОЇ СОВКИ В АГРОЛАНДШАФТАХ ПОЛТАВЩИНИ</i>	79
<i>Білявська Л.Г., Ванжула Д.В., Білявський Ю.В.</i>	
<i>МОНІТОРИНГ ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ СОНЯШНИКА В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	83
<i>Солодка Т.М., Опанасюк Д.В., Солодка О.В.</i>	

ВИРОЩУВАННЯ САФЛОРУ В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Козак Л.А.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент
agro2020@meta.ua

Панченко Т.В.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент
panchenko.taras@gmail.com

Качан Л.М.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент
kaspruk70@ukr.net

Грабовський М.Б.,

доктор сільськогосподарських наук, професор
nikgr1977@gmail.com

Павліченко К.В.,

доктор філософії
pavlichienko.76@ukr.net

Мостипан О.В.,

доктор філософії
mostipan1996@gmail.com

Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква, Україна

Сафлор красильний (*Carthamus tinctorius L.*) є перспективною олійною культурою, яка останніми роками привертає увагу вітчизняних аграріїв завдяки своїй посухостійкості, невибагливості до умов вирощування та широкому спектру використання. В умовах Лісостепу України, де спостерігається зростання середньорічних температур та зменшення кількості опадів, сафлор може стати альтернативою традиційним олійним культурам [1].

За даними Інституту олійних культур НААН, площі посівів сафлору в Україні зросли з близько 1,2 тис. га у 2015 році до понад 4,5 тис. га у 2023 році, а до 2025 року прогнозується збільшення до 5,5 тис. га [2]. Основними регіонами вирощування є Південь та Лісостеп, зокрема Дніпропетровська, Запорізька, Кіровоградська та Полтавська області. Середня врожайність культури становить 1,2–1,8 т/га, а за сприятливих умов і правильної агротехніки може досягати 2,5 т/га [3].

Сафлор витримує короткочасні весняні заморозки до -5 °С, має глибоку кореневу систему, що дозволяє ефективно використовувати ґрунтову вологу. Він невибагливий до ґрунтів, добре росте на чорноземах і сірих лісових ґрунтах, стійкий до бур'янів і хвороб. Оптимальна норма висіву становить 250–300 тис. схожих насінин/га, ширина міжрядь – 30–45 см [4–6].

Серед можливостей вирощування сафлору варто відзначити його технологічні переваги: культура є гарним попередником для зернових, знижує навантаження на ґрунт і сприяє збереженню його родючості, насіння не

осипається. Економічна доцільність вирощування культури полягає у високому вмісті олії (35–38 %), яка використовується у харчовій, фармацевтичній та лакофарбовій промисловості. Важливим є її експортний потенціал: у світі попит на сафлорову олію зростає, особливо в країнах ЄС та Азії, що відкриває перспективи для українських виробників. Завдяки посухо- та жаростійкості сафлор добре підходить для вирощування в умовах кліматичних змін.

Перспективи культури в Україні пов'язані з розширенням посівних площ за рахунок малопродуктивних земель, селекцією нових високопродуктивних сортів та розвитком переробної галузі. Важливим напрямом є також використання відходів сафлору як біопалива та можливо на корм худобі. За рахунок низьких витрат на вирощування та високій вартості продукції, як насіння так і олії, сафлор має потенціал стати важливим елементом підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва України.

Список літератури:

1. Каленська С. М., Гордина Н. Ю. Структура врожайності сортів сафлору красильного залежно від ширини міжрядь та норми висіву насіння в умовах Правобережного Лісостепу України. *Новітні агротехнології*. 2023. Т. 11, №3. С. 41–49. DOI: 10.47414/na.11.3.2023.288678.

2. Myronenko L., Timchenko V., Krishtop E. Перспективи використання олії насіння сафлору у харчових та косметичних продуктах. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: Інноваційні дослідження у наукових роботах студентів. 2016. №29. С. 62–65.

3. Гордина Н. Ю. Перспективи вирощування сафлору в умовах Правобережного Лісостепу України. *Інноваційні агротехнології за умов зміни клімату*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 75-ти річчю від дня народження професора Валентини Василівни Калитки, (м. Мелітополь, 26 травня 2021 р.). Мелітополь, 2021. С. 77.

4. Belikina E., Turina E., Steberl D., Gorshkova T. The Growth and Development of Safflower (*Carthamus tinctorius L.*) in Arid Regions. *International Journal of Agriculture and Biology*. 2020. Vol. 24(3). P. 661–670.

5. García-Velásquez C. A., Hosseinzadeh-Bandbafha H., Monte F. Safflower seed production in semi-arid regions and greenhouse gas emissions: a life cycle assessment. *International Journal of Environmental Science and Technology*. 2024. Vol. 21. P. 11245–11260. DOI: 10.1007/s13762-024-05660-2.

6. Miroshnyk N., Grabovska T., Lavrov V., Shupova T., Grabovskyi M., Ternovyi Y., Roubík H., Prysiazhniuk N. Ecological structure of plant, insect and bird biodiversity and approaches to increasing the rationality of organic farming management (the case of Ukraine). *Ecological Questions*. 2025. Vol. 36. № 3. 1-25. <http://dx.doi.org/10.12775/EQ.2025.025>